KUTSESTANDARD

Automaaler, tase 4

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid.

Automaaler, tase 4 kutsestandard on kutsehariduse vastava taseme õppekava ja täiendkoolituse õppekavade koostamise ning isikute kompetentsuse hindamise alus.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Automaaler, tase 4	4

Võimalikud osakutsed ja nimetused kutsetunnistusel	
Osakutse nimetus	**Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase**
Maalritööde ettevalmistaja, tase 3	3

A-osa
KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Sõidukite kere- ja värvitööde kutsealal on autoplekksepp-komplekteerija, autokeretehniku, automaalri ning sõidukite kere- ja värvitööde meistri kutsed. Autoplekksepp-komplekteerija tegeleb peamiselt komplekteerimise ja sõidukite mittestrukturaalsete kereosade remondiga. Autokeretehnik tegeleb lisaks mittestrukturaalsete kereosade remondile ka sõidukite strukturaalsete kereosade remondiga. Automaaler tegeleb sõiduki osade värvimiseks ette valmistamisega, värvkatte remondi ja värvimisega. Sõidukite kere- ja värvitööde meister korraldab ja kontrollib osakonna tööd, juhendab töötajaid, suhtleb klientidega.
Automaalri töö sisu on auto pindade ettevalmistamine värvimiseks: puhastamine, pahteldamine, kruntimine ja lihvimine, pindade värvimine ja lõppviimistlus.
Osakutse maalritööde ettevalmistaja töö sisu on puhastamine, pahteldamine, kruntimine ja lihvimine ning pindade lõppviimistlemine.
Automaalri töö eeldab juhendmaterjalide ja kasutatavate toodete tehnoloogiliste juhendite kasutamist. Ta töötab iseseisvalt, kasutades vajadusel etteantud juhendit. Automaaler kannab töövõtjana vastutust kvaliteedikontrolli ja tööohutuse eest tööprotsessi käigus.
Automaaler võib töötada nii üksi kui ka meeskonnas, tema töö eeldab suhtlemist kaastöötajatega.

A.2 Tööosad

A.2.1 Autode puhastamine, osandamine ning koostamine puhastamisel
A.2.2 Auto kere ja sisustuse osandamine ning koostamine
A.2.3 Plastdetailide töötlemine
A.2.4 Pindade ettevalmistamine värvimiseks
A.2.5 Pindade värvimine

Automaalri kutse sisaldab osakutset Maalritööde ettevalmistaja, tase 3, mis moodustub tööosadest A.2.1 - A.2.4.

Tööosadega seotud tööülesannete loetelu on toodud lisas 1 Tööosad ja tööülesanded.

A.3 Töö keskkond ja eripära

Automaalri tööaeg on fikseeritud päevatöö, vajaduse korral vahetustega töö. Võib esineda töötamist puhkepäevadel, riiklikel pühadel ja öösiti.

Automaalri töö on vahelduvate tööülesannetega. Töötatakse enamasti siseruumis, kuid võib esineda ka töötamist välitingimustes. Võib ette tulla töötamist suurenenud ohu olukorras. Automaaler töötab üldiselt seistes, kuid sageli ka ergonoomiliselt rasketes tingimustes. Automaaler puutub oma töös kokku erinevate kemikaalide ja tervistkahjustavate ainetega (värvimaterjalid, puhastuskemikaalid, tehnilised vedelikud, happed, heitgaasid jmt). Tema töös on oluline teada ja järgida tervise- ja keskkonnakaitse- ning tööohutusnõudeid. Esineb kemikaalide mõju, tolmu, müra ning niiskust.
A.4 Töövahendid
Automaaler kasutab vastavaid käsi-, elektrilisi, hüdraulilisi ja pneumaatilisi tööriistu ning töökoja- ja automaalri seadmeid.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Kutse eeldab head tervist, täpsust, püsivust, rahulikkust, pingetaluvust, vastutustunnet, koostöövalmidust. Automaaler ei tohi olla daltoonik (värvipime).
A.6 Kutsealane ettevalmistus
Automaalril on erialane kutseharidus või töökohal õppides ja tööalastel koolitustel omandatud kutseoskused.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Automaaler, autovärvija.
A.8 Regulatsioonid kutsealal tegutsemiseks
Sõidukite transpordiks peab omama vastava kategooria juhiluba (liiklusseadus).

B-osa
KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Automaaler, tase 4 kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1 – B.2.5 ja B.2.6 (läbiv kompetents) tõendamine. Maalritööde ettevalmistaja, tase 3 osakutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1- B.2.4 ja B.2.6 tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Autode puhastamine, osandamine ning koostamine puhastamiseks	**EKR tase 3**
Tegevusnäitajad: 1) hindab sõiduki osade puhastamise vajadust lähtuvalt sõiduki seisukorrast ja remondivajadusest; 2) puhastab sõiduki osi säästlikult ning lisakahjustusi tegemata, kasutades selleks õiget tehnoloogiat (töövahendid, materjalid, töövõtted) vastavalt sõiduki ja puhastusvahendite tootja etteantud juhistele; 3) vastavalt töökorraldusele valmistab ette töökoha ja planeerib tööetapid (valib vajalikud tööriistad), hoiab töö käigus korda ja töö lõppedes korrastab oma töökoha ning paigutab töövahendid (sh eritööriistad) ettenähtud kohale; 4) hooldab sõiduki sise- ja välispindasid vastavalt sõiduki ja hooldusvahendite tootja etteantud juhistele.	
Hindamismeetod(id): kirjalik test, praktiline töö, intervjuu.	
B.2.2 Auto kere ja sisustuse osandamine ning koostamine	**EKR tase 3**
Tegevusnäitajad: 1. valib vastavalt sõidukile või selle lisaseadmele ja tööülesandele remondijuhise ning kasutab seda töö tegemisel; 2. avab tüüblid ja hindab nende kasutuskõlblikkuse vastavust juhisele; vajaduse korral asendab vigastatud tüüblid; fikseerib tüüblid sobiva tehnoloogiaga;	

3. markeerib, komplekteerib, pakendab ja hoiustab või ladustab osasid vastavalt remondijuhisele ning ettevõttes kehtivale korrale.	
Hindamismeetod(id): kirjalik test, praktiline töö, intervjuu.	
B.2.3 Plastdetailide töötlemine	**EKR tase 4**
Tegevusnäitajad: 1. teeb markeeringu järgi kindlaks plasti värvitavuse ning valib vastavalt sellele värvimise tehnoloogia; 2. järgib ohutusnõudeid plastide remontimisel, pöörates tähelepanu tuleohutuse ja keskkonnanõuetele ning kasutades vajalikke isikukaitsevahendeid; 3. remondib plastdetailid, kasutades vastavalt vajadusele töömeetoditena õgvendamist, liimimist ja viimistleb pinnad, järgides remonditavale detailile sobivat tehnoloogiat ja kvaliteedinõudeid; 4. ladustab utiliseeritava plasti vastavalt ettevõtte sisekorraeeskirjale ettenähtud kohta.	
Teadmised 1) plastide liigid; 2) plastide remondi põhialused.	
Hindamismeetod(id): kirjalik test, praktiline töö, intervjuu.	
B.2.4 Pindade ettevalmistamine värvimiseks	**EKR tase 3**
Tegevusnäitajad: 1. hindab sõiduki kere värvkatte vigastuste iseloomu ja suurust ning selgitab välja remondi vajaduse ja mahu, lähtudes tehnoloogiast ja kvaliteedinõuetest; 2. hindab korrosioonikahjustuste suurust ja iseloomu ning vajadusel suunab töö autoplekksepale; valmistab remonditavad pinnad ette, eemaldades korrosioonikahjustused mehaaniliselt või keemiliselt; järeltöötleb roostest puhastatud või keemiliselt muundatud roostega pinnad, et vältida edasist korrosiooni, kasutades selleks sobivat korrosioonikaitse tehnoloogiat; 3. puhastab sõiduki kere remonditavad pinnad säästlikult ning lisakahjustusi tegemata, kasutades selleks õiget tehnoloogiat (töövahendid, materjalid, töövõtted) vastavalt värvitehnoloogia tootja etteantud juhistele; 4. kaitseb autokere pinnad, mida ei remondita ega töödelda, sobivate kaitsevahenditega (kaitsetekk, paber, kile, teip); valib kasutatavad seadmed, tööriistad ja tehnoloogia sõltuvalt kaitstavate pindade kujust ja järgnevates tööetappides kasutatavatest materjalidest; 5. eemaldab remonditavatelt pindadelt vigastused ja defektid lihvimise teel, kasutades selleks lihvimisseadmeid, vahendeid ja meetodeid vastavalt tehnoloogiale, pidades silmas aluspinna seisukorda, lihvitavate materjalide omadusi ja töödeldava pinna suurust ning kuju; 6. pahteldab vigastused ja defektid erinevatel aluspindadel vastavalt tehnoloogiale, valides sobivad tööriistad ja meetodid sõltuvalt aluspinna materjalist, pindalast, kujust ja järgmistes tööetappides kasutatavatest materjalidest; puhastab pahteldamistööriistad ja -vahendid vahetult peale tööetapi lõpetamist, kasutades selleks sobivaid puhastusseadmeid ja puhastusvahendeid; tasandab ja ühtlustab pahteldatud alad ümbritsevate pindadega lihvimise teel, kasutades selleks lihvimisseadmeid, vahendeid ja meetodeid vastavalt tehnoloogiale; valib sobiva seadme ja abrasiivi kareduse olenevalt töö iseloomust, pidades silmas aluspinna seisukorda, lihvitavate materjalide omadusi ja töödeldava pinna suurust ning kuju; puhastab lihvitud pinnad suruõhuga, kandes selleks ette nähtud isikukaitsevahendeid; puhastab lihvitud ja eelnevalt suruõhuga puhastatud pinnad pesuainega, kasutades selleks sobivaid materjale ja meetodeid vastavalt värvitehnoloogia tootja etteantud juhistele; 7. krundib erinevad ettevalmistatud aluspinnad vastavalt tehnoloogiale, valides selleks sobivad tööriistad, vahendid ja meetodid sõltuvalt aluspinna materjalist, pindalast ja kujust ning kasutatavatest kruntmaterjalidest ja kruntimistingimustest; tasandab ja karestab krunditud pahteldatud alad ümbritsevate pindadega lihvimise teel, kasutades selleks lihvimisseadmeid, vahendeid ja meetodeid vastavalt tehnoloogiale; kasutab pinna lihvimisel kvaliteedi kontrolliks lihvimisvigade indikaatortahma; valib sobiva seadme ja abrasiivi kareduse olenevalt töö iseloomust, pidades silmas aluspinna seisukorda, lihvitavate materjalide omadusi ja töödeldava pinna suurust ning kuju; 8. valmistab pinnad ette värvimiseks vastavalt tehnoloogiale; puhastab lihvitud pinnad suruõhuga, kandes selleks ette nähtud isikukaitsevahendeid; puhastab lihvitud ja suruõhuga puhastatud pinnad pesuainega vastavalt värvitehnoloogia tootja etteantud juhistele; 9. töötleb keredetailide liiteid hermeetilisuse, korrosioonikindluse ja originaalilähedase välimuse saavutamiseks, lähtudes remondijuhisest; 10. kasutab pahteldus-, kruntimis- ja lihvimistööriistu ja -seadmeid vastavalt kasutusjuhenditele; kontrollib seadmete korrasolekut enne töö alustamist ja puhastab tööriistad vahetult peale tööetapi lõpetamist sobivate seadmete ja	

puhastusvahenditega; hooldab tööriistu ja seadmeid kasutusjuhendis ettenähtud hooldusvahenditega ja vastavalt hooldusvälpadele.
Teadmised: 1) pindade värvimiseks ettevalmistamise tehnoloogia.
Hindamismeetod(id): kirjalik test, praktiline töö, intervjuu.

B.2.5 Pindade värvimine	**EKR tase 4**
Tegevusnäitajad: 1. tuvastab vajaliku värvitooni, kasutades erinevaid värvitooniotsingu tööriistu vastavalt sõidukile märgitud värvikoodi või tehasetähise järgi; leiab värvikoodi asukoha erinevatel automarkidel ja mudelitel; värvikoodi puudumisel sõidukil leiab õige värvitooni värvinäidiste või spektromeetri abil; 2. valib värvi segamiseks sobiva anuma lähtuvalt segatavast kogusest; segab värvitooni, kasutades värviretsepti; 3. valib vastavalt tehnoloogiale detaili, millel teostab värvitooni mõõtmise spektrofotomeetriga; puhastab ja poleerib mõõdetava pinna vastavalt tehnoloogiale; sooritab mõõtmise vastavalt mõõteseadme kasutusjuhisele; edastab mõõtetulemused värvisegamistarkvarasse ja viimase abil valib/koostab uue värviretsepti; 4. kasutab vajadusel värvimaterjalide viskoossuse määramiseks tehnoloogiale sobivat viskoossuse määramise tööriista; 5. värvib erinevad aluspinnad vastavalt pinnale ettenähtud tehnoloogiale, valides sobivad tööriistad ja tehnoloogia sõltuvalt aluspinna materjalist, pindalast, kujust ja värvimistingimustest; 6. kasutab hajutustehnikat värvi ja laki sujuva ülemineku saavutamiseks detaili piires ja/või kõrvalolevale detailile vastavalt värvimis-/ lakkimistehnoloogiale; 7. hindab värvikihi läiget, paksust, struktuuri ja defektide puudumist, kasutades sobivaid meetodeid ja mõõteseadmeid; 8. kõrvaldab värvimisel tekkinud vead ja värvkatte defektid vastavalt defekti eemaldamise tehnoloogiale; 9. valib poleerimistehnoloogia ja sellele eelneva töötluse vastavalt värvkatte tüübile ja vigastusele ning poleerib värvkatte vastavalt poleermaterjalide tootja juhistele; 10. kasutab värvimistööriistu ja -seadmeid vastavalt kasutusjuhenditele; kontrollib seadme korrasolekut enne töö alustamist ja puhastab värvimistööriistad vahetult peale tööetapi lõpetamist sobivate seadmete ja puhastusvahenditega; hooldab värvimistööriistu ja -seadmeid kasutusjuhendis ettenähtud hooldusvahenditega ja vastavalt hooldusvälpadele.	
Teadmised: 1) pindade värvimise tehnoloogia; 2) lõppviimistluse tehnoloogia; 3) automaalri seadmete ja tööriistade kasutamine ja hooldamine.	
Hindamismeetod(id): kirjalik test, praktiline töö, intervjuu.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.6 Automaaler, tase 4 kutset läbiv kompetents	**EKR tase 4**
Tegevusnäitajad: 1. järgib ettevõttes kehtivaid suhtlusstandardeid; suhtleb kaastöötajate ja klientidega sõbralikult ning korrektselt; lahendab konfliktseid olukordi rahulikult ja konstruktiivselt; 2. keskkonnareostuse ennetamiseks kogub kõik remondi käigus eemaldatavad ja/või lekkivad õlid, määrdeained, tehnilised vedelikud ja gaasid vastavasse anumasse, järgides nende käitlemise nõudeid; kemikaalide kasutamisel järgib keskkonnaohutuse ja kasutusnõudeid, arvestades ohutuskaardil olevat teavet; kogub kemikaalide kasutamisel tekkivad jäägid töökojas ettenähtud kohta; teavitab esimesel võimalusel lekkest/õnnetusest kaastöötajaid ja vahetut juhti; 3. kasutab remondimaterjale ja varuosasid säästlikult, arvestades taaskasutuse võimalusi; utiliseerib jäägid vastavalt kehtivale seadusandlusele; 4. hangib, kasutab ja säilitab tööalast infot vastavalt sisekorra eeskirjale, kasutades erinevaid andmebaase; 5. kasutab talle antud konkreetseks tööks vajalikke koostejooniseid, skeeme ja tehnoloogilisi juhendeid, tunneb joonistel kasutatavad leppemärke ja sümboleid;	

6. kontrollib ja hindab eelneva tööetapi tulemuse vastavust remondijuhise nõuetele; puuduste ilmnemisel pöördub otsese juhi poole või suunab töö tagasi eelmisesse etappi; enda teostatud tööetapi lõpetamisel kontrollib töö vastavust remondijuhise nõuetele; vajaduse korral kõrvaldab ilmnenud puudused; 7. kasutab oma töös eesti keelt tasemel B2 ja erialast sõnavara vähemalt ühes võõrkeeles tasemel B1 (vt lisa 2: Keelte oskustasemete kirjeldused); 8. kasutab oma töös arvutit Baasmoodulites Arvuti põhitõed, Interneti põhitõed ja Standardmoodulis Andmebaasid nõutud tasemel (vt lisa 3: Arvuti kasutamise oskused).
Teadmised: 1) mootorsõiduki/masina ja selle lisaseadmete ehituse alused; 2) mehaanika ja materjalide tundmise põhialused; 3) tööriistad, nende kasutamine; 4) töö- ja keskkonnaohutusnõuded; 5) kemikaalide käitlemise nõuded; 6) töötervishoiu nõuded; 7) tuleohutusnõuded; 8) jäätmekäitluse nõuded; 9) suhtlemise alused.
Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.

C-osa
ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	12-12052016-2.1/6k
2. Kutsestandardi koostajad	Pavo Zopp, Veho Eesti AS Mairo Neem, Unelmauto AS Peeter N. Sarevet, Benefit AS Aivo Kossal, A.K. Autoteenindus OÜ Tõnu Tammist, Glasur Grupp OÜ Andre Kalmus, Paintlines OÜ
3. Kutsestandardi kinnitaja	Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	2
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	12.05.2016
6. Kutsestandard kehtib kuni	05.06.2017
7. Kutsestandardi versiooni number	6
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	7132 Pihustusseadmetega värvijad-lakkijad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Car paint technician, level 4
Soome keeles	Automaalari
Vene keeles	Автомаляр
C.3 Lisad	
Lisa 1 Tööosad ja tööülesanded	
Lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 3 Arvuti kasutamise oskused	